

Μήθυμα 08/ 07 /2016

Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία «Αστερίας»

Τώρα που κλείνουμε ένα χρόνο από τότε που πρωτοξεκίνησε η εκδήλωση της προσφυγικής κρίσης στον τόπο μας νομίζουμε ότι ήρθε η ώρα να κάνουμε μια εκτίμηση της κατάστασης και έναν απολογισμό του έργου που έχει επιτελέσει η τοπική ομάδα «Αστερίας» που σήκωσε και το κύριο βάρος της υποδοχής, της σίτισης και της πρώτης περίθαλψης και ανακούφισης των χιλιάδων αυτών ταλαιπωρημένων συνανθρώπων μας.

Αρχικά και μέχρι το Μάιο του 2015 υπεύθυνο για την αρχική καταγραφή, την κράτηση – φύλαξη αλλά και τη μεταφορά των προσφύγων που έφταναν στην περιοχή μας ήταν το Λιμεναρχείο Μήθυμνας. Βλέποντας το συνεχώς αυξανόμενο πλήθος των ανθρώπων που συγκεντρώνονταν στο χώρο του λιμανιού, χωρίς τις απαραίτητες υποδομές κάλυψης των βασικών ανθρώπινων αναγκών δημιουργήσαμε μια άτυπη – ανοιχτή ομάδα που προσέφερε τροφή, ρουχισμό και φάρμακα (όταν ήταν απαραίτητο) καθώς και φροντίδα για τα μικρά παιδιά και τις ευάλωτες κατηγορίες ανθρώπων μέχρι την αποχώρησή τους από το λιμάνι.

Από το Μάιο του 2015 και μετά και καθώς οι αφίξεις προσφύγων αυξάνονταν συνεχώς και ξεκινούσε η τουριστική σεζόν για το χωριό μας, εμφανίστηκαν και τα πρώτα προβλήματα στη μεταφορά αυτών των ανθρώπων ενώ το ίδιο διάστημα η ευθύνη του Λιμενικού περιορίστηκε στους πρόσφυγες που διασώζονταν στη θάλασσα. Έτσι είχαμε το φαινόμενο όσοι πρόσφυγες έβγαιναν στις παραλίες, να περιφέρονται στο χωριό για να βρουν τρόπο να μεταφερθούν στη Μυτιλήνη ενώ οι άνθρωποι που προέρχονταν από διάσωση να παραμένουν στο λιμάνι του χωριού (με ένα καθεστώς ιδιόμορφης κράτησης). Έγινε έτσι επιτακτική η ανάγκη για ένα προσωρινό κατάλυμα, προκειμένου να αποφευχθεί η «κράτηση» των προσφύγων από το Λιμενικό να γίνεται διάσπαρτα σε όλο το μήκος του λιμανιού, γεγονός που θα επηρέαζε τη λειτουργία των καταστημάτων. Αναλάβαμε τότε την πρωτοβουλία και διαμορφώσαμε πρόχειρα ένα χώρο πάνω από το λιμάνι βάζοντας κάποιες τέντες για την προστασία από τον ήλιο και παρέχοντας ψάθες και υπνόσακους για τον ύπνο. Με τη συνεργασία της δημοτικής κοινότητας Μήθυμνας ανοίξαμε τη δημόσια τουαλέτα στο λιμάνι και αναλάβαμε τον εξοπλισμό, τη λειτουργία και τη συντήρησή της, προκειμένου να διαχειριστούμε το ζήτημα της υγιεινής αυτών των ανθρώπων αλλά και να διατηρήσουμε την καθαριότητα της περιοχής.

Ο χώρος αυτός λειτούργησε καθ'ολη τη διάρκεια του καλοκαιριού εξυπηρετώντας τους πρόσφυγες που προέρχονταν από διασώσεις του Λιμενικού στη θάλασσα που πολλές φορές διανυκτέρευαν εκεί έχοντας διακριτική παρουσία. Με την έλευση του Φθινοπώρου μας ζητήθηκε να κλείσουμε αυτόν τον πρόχειρο καταυλισμό, όπως και έγινε.

Κατά τη διάρκεια του Μαΐου 2015 ο τοπικός Λιμενικός Σταθμός Μήθυμνας έπαψε να έχει την αποκλειστική ευθύνη για την καταγραφή και τη μεταφορά όσων ανθρώπων αποβιβάζονταν με τις βάρκες μόνοι τους στις παραλίες της Εφταλούς οι οποίοι πλέον άρχισαν να φτάνουν τα 200-300 άτομα τη μέρα, και οι σποραδικές μεταφορές τους με λεωφορεία δημιούργησαν ένα ακόμη πρόβλημα, καθώς οι άνθρωποι αυτοί άρχισαν να συσσωρεύονται στη στάση του λεωφορείου στην είσοδο του χωριού περιμένοντας μάταια πολλές φορές τη μεταφορά τους στη Μυτιλήνη.

Σε αυτό το σημείο προσπαθήσαμε να προσφέρουμε επίσης τροφή, νερό, είδη υγιεινής και πληροφορίες για το δρόμο, αφού ένα μεγάλο ποσοστό αυτών των ανθρώπων αναγκαζόταν να ξεκινήσει με τα πόδια για τη Μυτιλήνη, έναν μαρτυρικό ποδαρόδρομο 60χιλιομέτρων μέσα στον ήλιο. Μια πορεία που διαρκούσε 2-4 μέρες ανάλογα με τις ανοχές

τους, και αποτελούσε κίνδυνο τόσο για τους ίδιους όσο και για τους ντόπιους οδηγούς που πολλές φορές βρίσκονταν μπροστά σε μπουλούκια ανθρώπων που περπατούσαν ή ξεκουράζονταν τη νύχτα μέσα στους δρόμους.

Τότε έκαναν το γύρο του κόσμου φωτογραφίες που έδειχναν αυτή τη βαρστανιστική πορεία, εστιάζοντας σε εγκύους γυναίκες, σε οικογένειες με παιδιά και βρέφη και σε ηλικιωμένους και ανάπηρους ανθρώπους που περπατούσαν ατέλειωτα μέσα στη ζέστη και που μας έκαναν όλους να ντρεπόμαστε.

Τον Ιούνιο του 2015 λοιπόν, ενώ προσπαθούσαμε να ανακουφίσουμε τους εκατοντάδες πρόσφυγες που κατέφταναν και συγκεντρώνονταν κυρίως στο πάρκινγκ, παράλληλα ξεκινήσαμε οργανωμένες προσπάθειες μεταφοράς των ευάλωτων τουλάχιστον ατόμων με ιδιωτικά αυτοκίνητα αλλά και πίεσης της πολιτείας για την αλλαγή του νόμου για την μεταφορά των προσφύγων.

Έτσι συμμετείχαμε δυναμικά στο παλλεσβιακό κονβόι μεταφοράς προσφύγων την Κυριακή 14 Ιουνίου ώστε να δείξουμε την αναγκαιότητα να επιτραπεί η χρήση λεωφορείων και αυτοκινήτων για τη μεταφορά τους. Και όντως στις αρχές Ιουλίου, ο νόμος άλλαξε και ξεκίνησε η μεταφορά αυτών των ανθρώπων με λεωφορεία που αποζημιώναν διάφορες οργανώσεις (Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ, IRC, Γιατροί του κόσμου κ.α.).

Ο Ιούλιος ήταν ο μήνας όπου άρχισαν να έρχονται στον τόπο μας και να επιχειρούν πολλοί εθελοντές και ανθρωπιστικές οργανώσεις από όλο τον κόσμο προκειμένου να συμβάλλουν στην προσπάθειά μας. Ωστόσο οι αφίξεις είχαν φτάσει πλέον τα 1000-1500 άτομα την ημέρα μόνο στην περιοχή μας, με αποτέλεσμα πολλές φορές είτε τα λεωφορεία να μην επαρκούν για τις μεταφορές είτε να απαγορεύεται να μεταφέρουν κόσμο εξαιτίας της εξαιρετικά δύσκολης κατάστασης που επικρατούσε στα κέντρα υποδοχής στη Μυτιλήνη. Για το λόγο αυτό μέλη της ομάδας μας παρείχαν κουβέρτες και υπνόσακους σε όσους αναγκάζονταν να παραμείνουν τη νύχτα στο πάρκινγκ του σχολείου ώστε να μη κοιμούνται στο χώμα, φρόντιζαν όσο ήταν δυνατόν για την καθαριότητα του χώρου και ταυτόχρονα προσπαθούσαν να οργανώσουν τις μεταφορές. Σε αυτή τη φάση ο «Αστερίας» απασχολούσε μόνιμα γύρω στους 60 εθελοντές.

Όταν έφτασε ο Σεπτέμβρης και ξεκίνησε η λειτουργία του σχολείου, ο χώρος του πάρκινγκ δεν μπορούσε πλέον να χρησιμοποιηθεί για την υποδοχή των χιλιάδων πλέον προσφύγων και τότε βρεθήκαμε μπροστά σε ένα ακόμη αδιέξοδο. Οι πρόσφυγες, που κατέφταναν με αμείωτους ρυθμούς, συνωστίζονταν στα πεζοδρόμια και το δρόμο έξω από το σχολείο με αποτέλεσμα να είναι αδύνατο να προσφέρουμε τα στοιχειώδη, να μη μπορούμε να εντοπίσουμε τις ευάλωτες ομάδες, αλλά ίσως το σημαντικότερο, να μη μπορούμε να οργανώσουμε την επιβίβασή τους στα λεωφορεία. Εκείνες τις μέρες στις αρχές του Σεπτέμβρη δημιουργήθηκε ένα απίστευτο χάος στην είσοδο του χωριού, εμποδίζοντας την κυκλοφορία και γενικότερα παρουσιάζοντας μια κατάσταση εκτός ελέγχου. Μπροστά σε αυτό το αδιέξοδο οι χιλιάδες πλέον πρόσφυγες ξεκίνησαν και πάλι την ατελείωτη πεζοπορία – απάνθρωπη ταλαιπωρία τους προς τη Μυτιλήνη!

Προσπαθώντας να βρούμε ένα νέο σημείο στάσης και μετεπιβίβασης των προσφύγων προκειμένου να σταματήσει όλη αυτή η παράλογη εξαθλίωση αλλά και να μη παρουσιάζεται αυτή η εικόνα στην είσοδο του Μολύβου, ανοίξαμε, επανδρώσαμε και λειτουργήσαμε το προσωρινό κέντρο υποδοχής προσφύγων στο πάρκινγκ του κλαμπ ΟΧΥ που μας παραχωρήθηκε προσωρινά. Εκεί, με τη βοήθεια των εθελοντών μας που έρχονταν από όλο τον κόσμο για να βοηθήσουν την προσπάθειά μας αλλά και πολλών ομάδων και οργανώσεων, λειτούργησε το πρώτο κέντρο υποδοχής στο νησί εκτός Μυτιλήνης παρέχοντας τροφή, ιατρική περίθαλψη, πληροφόρηση και πολλές φορές διανυκτέρευση στους χιλιάδες πρόσφυγες που κατέφταναν στις κοντινές ακτές.

Ταυτόχρονα, για να διαχειριστούμε την μεγάλη ευθύνη λειτουργίας ενός τέτοιου κέντρου υποδοχής προσφύγων και τις καθημερινές συναλλαγές που διογκώνονταν αποφασίσαμε να δώσουμε την τυπική και νομική μορφή της Αστικής μη Κερδοσκοπικής Εταιρείας στην άτυπη ομάδα μας που πλέον αποκαλείται : Α.Μ.Κ.Ε. «Αστερίας».

Στο χώρο του ΟΧΥ λειτούργησαν σε εικοσιτετράωρη βάση με βάρδιες υποδομές σίτισης που σέρβιραν ζεστό φαί και φρούτα, υποδομές υγιεινής, δηλαδή τουαλέτες και ντουζ που εξυπηρετούσαν τους φιλοξενούμενους, υποδομές περίθαλψης με γιατρούς και νοσοκόμους που φρόντιζαν τις ευάλωτες περιπτώσεις, υποδομές ένδυσης με διαχωρισμένες κατηγορίες ρούχων και παπουτσιών ανά ηλικία και φύλο. Ακόμα υπήρχαν αποθήκες για την φύλαξη των τροφίμων και των ρούχων καθώς και οργανωμένο σύστημα διανομής κουπονιών για την επιβίβαση στα λεωφορεία με αξιοπρέπεια. Υπήρχε ειδικός χώρος με χάρτες και πληροφορίες στις γλώσσες των προσφύγων αλλά και διερμηνείς που διευκόλυναν την επικοινωνία. Ακόμη

λειτουργούσε αποθήκη για την διανομή κουβερτών και υπνόσακων για την διανυκτέρευση των προσφύγων αλλά και παιδική γωνιά για την απασχόληση των μικρών παιδιών!!

Το κέντρο υποδοχής στο ΟΧΥ λειτούργησε χάρη στις υπεράνθρωπες προσπάθειες αλλά και στη συνεργασία των εθελοντών και των οργανώσεων που αγκάλιασαν το εγχείρημα. Ο «Αστερίας» διέθετε εκείνη την περίοδο πάνω από εκατό εθελοντές κάθε μέρα ενώ συνεργάστηκαν αρμονικά όλες οι μεγάλες και μικρές ανθρωπιστικές οργανώσεις και ομάδες που επιχειρούσαν στην περιοχή μας.

Αυτό που έκανε το ΟΧΥ ιδιαίτερο ήταν η λειτουργική συνεργασία τόσων πολλών, πρώην άγνωστων μεταξύ τους ανθρώπων και συλλογικοτήτων σε διαρκώς μεταβαλλόμενες και διογκούμενες συνθήκες. Το ΟΧΥ δεν χτίστηκε με αρχικές προδιαγραφές και σχέδιο αλλά ξεκίνησε όπως-όπως απαντώντας άμεσα στη επείγουσα ανάγκη και εξελίχθηκε παράλληλα προσαρμοζόμενο στη μεγέθυνση της ανάγκης αυτής. Ξεκίνησε από λίγες πλαστικές τέντες και ένα κιόσκι για τη διανομή νερού και τροφής. Και βήμα-βήμα, προσπαθώντας να καλύψει τις ανάγκες των προσφύγων σε συνθήκες που συνεχώς επιδεινώνονταν-αλλαγή του καιρού, αύξηση του αριθμού των προσφύγων, περιοδική διακοπή της μεταφοράς τους στη Μυτιλήνη και συσσώρευση- απέκτησε τουαλέτες, ιατρεία, μαγειρεία, σύγχρονες σκηνές διανυκτέρευσης με θέρμανση για δύο χιλιάδες άτομα, παιδότοπο, αποθήκες, γεννήτριες, φωτισμό και φύλαξη νύχτα-μέρα. Και όλα αυτά έγιναν από ανθρώπους που δεν γνωρίζονταν πριν και καλούνταν να συνεργαστούν υπό συνθήκες συνεχούς πίεσης. Αυτή την συνεχή αυτοοργάνωση και αυτοβελτίωση τίμησε και ο Ύπατος Αρμοστής του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες Αντόνιο Γκουτιέρρες που επισκέφτηκε το ΟΧΥ και έδωσε τα συγχαρητήριά του για τη λειτουργία του και τις υποδομές του το Σάββατο 10 Οκτωβρίου 2015.

Όταν ετοιμάστηκε να ανοίξει το καινούργιο κέντρο υποδοχής «Απάνεμο» στην περιοχή της Εφταλούς, τότε η ομάδα μας που είχε και την ευθύνη λειτουργίας του κέντρου υποδοχής στο ΟΧΥ, πιστή στην υπόσχεσή της για προσωρινότητα του κέντρου και παρά την πανθομολογούμενη από αρχές αλλά και από τους ίδιους τους πρόσφυγες αξιοπιστία του, αποφάσισε τα Χριστούγεννα του 2015 να σταματήσει άμεσα τη λειτουργία του και να αποκαταστήσει το χώρο σε άδειο πάρκινγκ όπως ήταν πριν.

Τους επόμενους μήνες η ομάδα μας προσέφερε τις υπηρεσίες της στο κέντρο υποδοχής «Απάνεμο» στην Εφταλού αναλαμβάνοντας αποκλειστικά τον τομέα της ένδυσης των προσφύγων που κατέφθαναν εκεί και ταυτόχρονα συνεργάστηκε με τα κέντρα υποδοχής και ταυτοποίησης στη Μόρια και στο Κερά-Τεπέ αναλαμβάνοντας να προσφέρει τροφή και ρούχα στους πρόσφυγες όπου χρειαζόνταν.

Ταυτόχρονα ξεκίνησε δράσεις ανακούφισης της τοπικής κοινωνίας προσφέροντας τρόφιμα αλλά και ρούχα σε αναξιοπαθούσες οικογένειες της περιοχής μας.

Μετά τη συμφωνία Ε.Ε-Τουρκίας στις 20 Μαρτίου 2016 και ενώ μειώθηκε απότομα ο αριθμός των προσφύγων που έφταναν στη Λέσβο και ταυτόχρονα το κέντρο της Μόριας μετατράπηκε σε κλειστό κέντρο και δεν επιτρεπόταν πλέον η πρόσβασή μας για να προσφέρουμε εκεί τις υπηρεσίες μας, η ομάδα μας στράφηκε σε εκπαιδευτικές δράσεις που αφορούσαν τα παιδιά των προσφύγων, ιδιαίτερα αυτά που μέσα από τις περιπέτειες της μετανάστευσής τους έχουν μείνει ασυνόδευτα και έχουν μεταφερθεί σε ξεχωριστές δομές για την καλύτερη φροντίδα τους.

Έτσι συνεργαστήκαμε με την δομές φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων προσφύγων της «Μετάδρασης» στη Μυτιλήνη και της στο Μανταμάδο προσφέροντας μαθήματα Αγγλικών και εκπαιδευτικές δράσεις δημιουργικής απασχόλησης που τόσο χρειάζονται αυτά τα παιδιά.

Την ίδια εποχή αποδεσμεύσαμε βαθμιαία τους εθελοντές μας που είχαν έρθει είτε από το εξωτερικό είτε από άλλα μέρη της Ελλάδας και η ομάδα αποτελείται πλέον από τους ντόπιους κατοίκους που τη ξεκίνησαν πέρσι το Μάιο μαζί με τις εμπειρίες, τις χαρές και τις απογοητεύσεις που αποκόμισαν όλο αυτή την τόσο έντονη και δραματική περίοδο.

Βλέποντας πίσω και υπολογίζοντας ότι μέσα σε ένα χρόνο βοήθησαν τον «Αστερία» πάνω από 1500 εθελοντές που ήρθαν στον τόπο μας και πρόσφεραν τις υπηρεσίες τους ανιδιοτελώς, ο καθένας με τον τρόπο του, ενώ ταυτόχρονα δημιούργησαν ένα δίκτυο εθελοντών απλωμένο σε όλο τον πλανήτη δεν μπορούμε παρά να νοιώθουμε συγκινημένοι και έκπληκτοι.

Όλοι μαζί ντόπιοι και ξένοι εθελοντές υποδεχτήκαμε και ανακουφίσαμε στο μέτρο του δυνατού αλλά πάντα μέσα στα όρια της ανθρώπινης αξιοπρέπειας τους περισσότερους από τους 200.000 ανθρώπους που έφτασαν στον τόπο μας κυνηγημένοι ψάχνοντας μια καλύτερη ζωή.

Ούτε το περιμέναμε, ούτε μπορούσαμε να το φανταστούμε, ούτε τώρα καλά-καλά το πιστεύουμε. Πράγμα που σημαίνει ότι η συνεργασία ακόμα και άγνωστων μεταξύ τους ανθρώπων όταν συνδυάζεται με την εμπιστοσύνη μεταξύ τους και την πεποίθηση ότι η προσφορά και η αλληλεγγύη είναι η μόνη απάντηση στην δυστυχία και την εξαθλίωση, τότε μπορεί να πραγματοποιηθεί το αδύνατο και να γίνουν θαύματα!